

Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет соціальної та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Відбіркової комісії
Горлівського інституту
іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ»
Протокол № 5
від «12» березня 2020 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою
Горлівського інституту іноземних мов
ДВНЗ «ДДПУ»
Протокол № 7
від «26» лютого 2020 р.

Голова Відбіркової комісії

Є. М. Беліцька

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ**
для вступників на денну (заочну) форму здобуття освіти
для здобуття ступеня бакалавра

за спеціальностями: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст»

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Пояснювальна записка

1. Форма проведення вступного випробування
2. Структура та зразок завдань
3. Критерії оцінювання
4. Перелік питань
5. Список рекомендованої літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма охоплює основні питання з української мови, української літератури, що мають як теоретичне, так і практичне спрямування.

Програма для вступників охоплює проблеми лінгвістичного, лінгводидактичного та літературознавчого напрямів: основні завдання освіти в Україні, основні розділи науки про мову, основні етапи розвитку та формування української літератури.

Одним із важливих чинників професійної підготовки філолога є залучення майбутніх фахівців до вивчення й осмислення традицій і здобутків вітчизняної культури, рідної мови, літератури.

Програма спрямована на те, щоб виявити знання й уміння з теоретичних питань сучасного стану й розвитку української літературної мови, теорії та історії української літератури.

Програма містить також критерії оцінювання знань вступників та список літератури, що допоможе при підготовці до фахового випробування.

1. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі співбесіди (для пільгових категорій) АБО тестування (2 варіанти по 50 завдань) з сучасної української літературної мови, історії української літератури за білетами, затвердженими кафедрою української філології.

2. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК ЗАВДАНЬ

Зразок

Горлівський інститут іноземних мов
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

БІЛЕТ № 1

ВСТУПНОЇ СПІВБЕСІДИ З ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

На факультет	<u>Соціальної та мовної комунікації</u> (назва факультету)
для здобуття ступеня	<u>бакалавра</u> (бакалавра / спеціаліста / магістра)
за спеціальністю	<u>014 Середня освіта (Українська мова та література)</u> (шифр та назва спеціальності)
Форма навчання	<u>очна (заочна)</u> (денна (та/або заочна))

- 1 Поняття фонетики. Голосні та приголосні звуки та їх вимова.
- 2 Дати визначення фольклору та схарактеризувати жанри. Навести приклади.

Голова атестаційної комісії _____
Голова відбіркової комісії _____

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання рівня готовності вступників до навчання на факультеті соціальної та мовної комунікації Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ ДДПУ (для вступників на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»)

Рівень досягнень	Бал	Загальні критерії оцінювання
«Високий»	5	<p>Вступник виявляє такі знання та вміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дає ґрунтовну відповідь на питання екзаменаційного білета; - комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані під час навчання в училищі знання з мовознавчих та літературознавчих дисциплін; - повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами; - відповідь будує послідовно і правильно; - вільно володіє спеціальною мовознавчою і літературознавчою термінологією і нормами сучасної української літературної мови.
«Добрий»	4	<p>Вступник виявляє такі знання та вміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - комплексно розв'язує поставлені питання; - правильно розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми; - точно використовує спеціальну термінологію; - володіє спеціальною мовознавчою і літературознавчою термінологією і нормами сучасної української літературної мови. <p>У відповіді можливі 1–2 несуттєві помилки або неточності у викладі матеріалу, які не впливають на її змістовність і термінологічну коректність.</p>
«Задовільний»	3	<p>Ставиться, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст питань викладено частково, не завжди послідовно; - відповідь неповна, але відтворює основний зміст матеріалу; <p>У відповіді можливі 1-2 помилки або неточності у викладі матеріалу, які впливають на зміст питання, але докорінно не змінюють його.</p>
«Незадовільний»	2	<p>Ставиться, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст білета не розкрито; - у відповіді наявні грубі помилки у використанні спеціальної термінології, - помилки у викладі матеріалу, які суттєво впливають на зміст питання і докорінно змінюють його; - вступник не відповідає на поставлені запитання; - вступник відмовляється відповідати на питання білета.

Оцінювання тестових завдань

Вступникам пропонуються завдання одного рівня складності. За виконання завдань з англійської мови вступник може отримати максимум 200 балів. Запропоновано 50 тестових завдань, кожне з яких оцінюється у 4 бали (букву обраної відповіді / лексичну одиницю потрібно зазначити в аркуші для відповідей до екзаменаційної роботи).

Вага одного завдання в балах – 4.

Кількість завдань – 50.

Максимальна сума балів – 200.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Сучасна українська літературна мова

1. Поняття фонетики. Голосні та приголосні звуки та їх вимова.
2. Ненаголошені голосні [e], [и], [o]. Основні випадки чергування голосних при словозміні та формозміні.
3. Основні випадки чергування приголосних при словозміні та формозміні.
4. Поняття орфографії. Основні правила вживання апострофа та м'якого знака.
5. Основні правила написання складних слів.
6. Будова слова. Основа і закінчення слів. Корінь, префікс, суфікс.
7. Основні правила написання префіксів та суфіксів.
8. Поняття словотвору. Види словотвору.
9. Поняття морфології. Іменник. Рід, число, відмінок і відміна іменників.
10. Прикметник. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прикметників.
11. Числівники: прості, складні, складені. Розряди числівників, їх синтаксична роль.
12. Відмінювання числівників.
13. Дієслово. Часи дієслів, видові форми, способи дієслів, їх синтаксична роль.
14. Прислівник як частина мови. Написання прислівників, синтаксична роль прислівників.
15. Займенник. Розряди займенників, відмінювання займенників, їх синтаксична роль.
16. Службові частини мови, їх написання та роль в реченні.
17. Поняття про речення та словосполучення. Види речень за метою висловлювання. Поширені та непоширені речення.
18. Головні члени речення та їх способи вираження.
19. Другорядні члени речення та їх способи вираження.
20. Поняття про ускладнені речення. Відокремлені другорядні члени речення та розділові знаки при них.
21. Звертання, розділові знаки при звертанні. (Звертання риторичні та прямі).
22. Вставні слова і вставлені конструкції. Розділові знаки при них.

23. Однорідні члени речення. Розділові знаки при однорідних членах речення. Узагальнюючі слова при однорідних членах.
24. Поняття про складносурядне речення. Його будова і засоби зв'язку в ньому.
25. Складнопідрядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому.
26. Складнопідрядні речення з підрядними означальними та з'ясувальними.
27. Складнопідрядні речення з підрядними обставинними.
28. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки між частинами у безсполучниковому складному реченні.
29. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.
30. Складні синтаксичні конструкції, їх види та розділові знаки при них.

Історія української літератури

1. Дати визначення фольклору та схарактеризувати жанри. Навести приклади.
2. Григорій Сковорода. Життєвий та творчий шлях.
3. «Слово о полку Ігоревім» – визначна пам'ятка української літератури.
4. Полемічна література Івана Вишенського.
5. Нова українська література. Основні ознаки.
6. Іван Котляревський – засновник нової української літератури.
7. «Енеїда» І.Котляревського – перша пам'ятка нової української літератури.
8. «Наталка Полтавка» І.Котляревського – перший драматичний український твір.
9. Сентименталізм у творах Г.Квітки-Основ'яненка.
10. Творча діяльність І.Гулака-Артемовського.
11. Байки Леоніда Глібова.
12. Творча діяльність Євгена Гребінки.
13. Тарас Шевченко – видатний діяч української літератури.
14. Поетичний спадок Тараса Шевченка.
15. Прозові твори Тараса Шевченка.
16. Основні ознаки новітньої української літератури.
17. «Чорна рада» П.Куліша – перший український історичний роман.
18. Творча діяльність Марка Вовчка.
19. Творча діяльність І.Нечуя-Левицького.
20. Особливості романістики Панаса Мирного.
21. Творча діяльність І.Карпенка-Карого.
22. Значення постаті І.Франка для української літератури.
23. «Лісова пісня» Лесі Українки – гімн українській природі.
24. Драматична спадщина М.Куліша.
25. Поезія 20–30-х рр. ХХ століття (М.Рильський, В.Сосюра, П.Тичина та ін.).
26. Дитячі твори Бориса Грінченка.
27. Проза В.Винниченка.
28. Творчість поетів-шістдесятників.
29. Особливості поетичного світу Ліни Костенко.
30. Загальна характеристика сучасного літературного процесу.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна українська літературна мова (фонетика й фонологія)

1. Пац Л. І. Фонетика і фонологія сучасної української мови : теоретико-практичний комплекс / Л. І. Пац, Л. І. Дубовик– Горлівка, 2000. – С. 36–37; 46–49; 58–62.
2. Сучасна українська літературна мова. Вступ. фонетика / за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1969. – С. 241; 261–294; 340–357.

Сучасна українська літературна мова (лексика й лексикологія)

1. Авксентьєв Л. Г. Семантична структура ФО сучасної української мови та особливості її формування / Л. Г. Авксентьєв // Мовознавство. – 1987. – № 1. – С. 43–47.
2. Авксентьєв Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія / Л. Г. Авксентьєв. – Харків : Вища школа, 1983. – 137 с.
3. Александрова С. П. Фразеологізми в загальнонародній мові та в художньому тексті / С. П. Александрова // Мовознавство. – 1993. – № 6. – С. 70–75.
4. Баран Я. А. До питання про стилістичну класифікацію фразеологічних одиниць / Я. А. Баран // Мовознавство. – 1979. – № 2. – С. 50–53.
5. Бондар О. І. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія, графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навчальний посібник / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К. : ВЦ “Академія”, 2006. – 368 с.
6. Георгієва-Кириленко М. Н. Деякі спостереження над міжмовною омонімією / М. Н. Георгієва-Кириленко // Мовознавство. – 1989. – № 6. – С. 52–55.
7. Гінка Б. І. До питання про об’єктивне розмежування значень багатозначного слова / Б. І. Гінка // Мовознавство. – 1982. – № 4. – С. 68–72.
8. Кардашук О. Парадигматичні відношення у структурі багатозначного слова / О. Кардашук // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць. – Донецьк : ДонНУ, 2003. – Вип. 11. – Ч. 1. – С. 294–297.
9. Качаева Л. А. Об основных типах лексических значений слова / Л. А. Качаева // Филол. науки. – 1978. – № 6. – С. 57–65.
10. Кочерга О., Непийвода Н. Тенденції української термінологічної лексикографії / О. Кочерга, Н. Непийвода // Урок української. – 2000. – № 3. – С. 25–29.
11. Кочерган М. П. Про системність у лексиці та семантиці / М. П. Кочерган // УМЛШ – 1976. – № 4. – С. 38–45.
12. Лисиченко Л. А. Антоніми в сучасній українській мові / Л. А. Лисиченко // Укр. мова та літ. в школі. – 1976. – № 11. – С. 26–33.
13. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови. Семантична структура слова / Л. А. Лисиченко. – Харків, 1977. – 217 с.
14. Лисиченко Л. А. Типи синонімів за значенням / Л. А. Лисиченко // Укр. мова та літ. в школі. – 1973. – № 11. – С. 40–47.

15. Наконечна Н. Г. До історії формування української науково-технічної термінології / Н. Г. Наконечна // Мовознавство. – 1992. – № 6. – С.41–47.
16. Пилипчук В. І. До питання про функціональні властивості фразеологічних одиниць / В. І. Пилипчук // Мовознавство. – 1980. – № 5. – С. 66–70.
17. Регушевський Є. С. Перифрази в українській мові / Є.С. Регушевський // Укр. мова та літ. в школі. – 1984. – № 4. – С. 41–42.
18. Русанівський В. М., Широков В. А. Інформаційно-лінгвістичні основи сучасної тлумачної лексикографії / В. М. Русанівський, В. А. Широков // Мовознавство. – 2002. – № 6. – С. 7–48.
19. Семчинський С. Про сучасну лексику української мови / С. Семчинський // УМЛ. – 1998. – С. 25–28.
20. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови / Л. Г. Скрипник. – К. : Наукова думка, 1973. – 280 с.
21. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. – К. : Вища школа, 1993. – С. 75–96.
22. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1994. – С. 115–118.
23. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : навчальний посібник / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.
24. Циткіна Ф. А. Термінознавство на Україні й аспекти зіставних досліджень / Ф. А. Циткіна // Мовознавство. – 1993. – № 2. – С. 67–72.

Сучасна українська літературна мова (морфеміка і словотвір)

1. Горпинич В. О. Українська словотвірна дериватологія / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ : ДДУ, 1998. – 254 с.
2. Куцова Р. А. Практикум з української морфеміки та дериватології : навчальний посібник / Р. А. Куцова. – Горлівка, 2005. – 68 с.
3. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. – К. : Вища школа, 1993. – 269 с.
4. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1994. – 210 с.

Сучасна українська літературна мова (морфологія)

1. Безпояско О. К. Граматика української мови: Морфологія / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Либідь, 1993. – 336 с.
2. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1987. – 232 с.
3. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови : Академ. граматики укр. мови / за ред. І. Р. Вихованця. – К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с.
4. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1988. – 256 с.
5. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис / О. Т. Волох, М. Т. Чемерисова, Є. І. Чернов. – К. : Вища школа, 1989. – 334 с.

6. Горпинич В. О. Морфологія української мови / В. О. Горпинич. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 336с.
7. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк : Вид-во Донецьк. ун-ту, 1995. – 578 с.
8. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / М. В. Леонова. – К. : Вища школа, 1983. – 264 с.
9. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / за ред. І.К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1969. – 583 с.
10. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. А. П.Грищенка. – К. : Вища школа, 1993. – С. 229–240.

Сучасна українська літературна мова (синтаксис)

1. Вихованець І. Р. Граматики української мови. Синтаксис : підручник / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
2. Вихованець І. Р. Граматики української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко. – К. : Рад. шк., 1982. – 209 с.
3. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис / О. Т. Волох, М. Т. Чемерисов, Є. І. Чернов. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Вища шк., 1989 – 334 с.
4. Горяний В. Д. Односкладні речення в українській мові / В. Д. Горяний. – К. : Рад. шк., 1983. – 165 с.
5. Грищенко А. П. Складносурядне речення в сучасній українській літературній мові / А. П. Грищенко. – К. : Наук. думка, 1969. – 155 с.
6. Дорошенко С. І. Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові / С. І. Дорошенко. – Харків : Вища шк., 1980. – 151 с.
7. Загнітко А. П. Український синтаксис (науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс) : навч. посібник / А. П. Загнітко. – у 2-х ч. – К. : ІЗМН, 1996. – Ч. 1. – 202 с.; Ч. 2 – 240 с.
8. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис : монографія / Анатолій Панасович Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
9. Іваницька Н. Л. Двоскладне речення в українській мові / Н. Л. Іваницька. – К. : Вища шк., 1986. – 168 с.
10. Кадомцева Л. О. Українська мова: Синтаксис простого речення / Л. О. Кадомцева. – К. : Вища шк. 1985. – 178 с.
11. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови / М. У. Каранська. – К. : Либідь. 1992. – 312 с.
12. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання : навч. посібник / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища шк., 1994. – 670 с.
13. Сучасна українська літературна мова : підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко [та ін.] / за ред. О. Д. Пономарева. – К. : Либідь, 1997. – 400 с.
14. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / за ред. І. К. Білодіда – К. : Наук. думка, 1972. – 516 с.

15. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч. посібник / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К. : Вища шк., 2005. – 270 с.
16. Христіанінова Р. О. Просте речення в шкільному курсі української мови : посібник для вчителя / Р. О. Христіанінова. – К. : Рад. шк., 1991. – 160 с.

Стилістика української мови

1. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1978. – 376 с.
2. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1993. – 248 с.

Діалектологія

1. Бевзенко С. П. Українська діалектологія / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1980. – 245 с.
2. Дзендзелівський Й. О. Конспект лекцій з курсу української діалектології: Вступні розділи / Й. О. Дзендзелівський. – Ужгород, 1966. – 265 с.
3. Дзендзелівський Й. О. Конспект лекцій з курсу української діалектології. – Ч.1. Фонетика / Й. О. Дзендзелівський. – Ужгород, 1965. – 316 с.
4. Жилко С. П. Нариси з діалектології української мови / С. П. Жилко. – К. : Рад. школа, 1996. – 360 с.
5. Програма для збирання матеріалів до Лексичного атласу української мови / укл. Дзендзелівський Й. О. – К. : Наук. думка, 1984. – 81 с.
6. Гопштер Є. А. Українська діалектологія : навчально-методичний посібник / Є. А. Гопштер. – Горлівка : ГДПШМ, 2005. – 130 с.

Історична граматики української мови граматики

1. Плющ П. П. Історія української літературної мови / П. П. Плющ. – К. : Вища шк., 1971. – 423 с.
2. Жовтобрюх М. А. Історична граматики української мови / М. А. Жовтобрюх, О. Т. Волох О.Т.[та ін.]. – К. : Вища шк. – 317 с.

Лінгвістичний аналіз тексту

1. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 294 с.
2. Загнітко А. П. Особливості конструювання тексту / А. П. Загнітко // Український синтаксис : у 2 ч. – К., 1996. – Ч.2. – 186 с.
3. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посібник. / І. М. Кочан. – К. : Знання, 2008. – 240 с.
4. Мельничайко В. Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови / В. Я. Мельничайко. – К. : Либідь, 1986. – 215 с.

Історія української літератури

1. Білецький О. І. Від давнини до сучасності / О. І. Білецький. – К. : Держлітвидав, 1960. – Т. 1. – 503 с.
2. Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. / М. Возняк. – Львів : Світ, 1992. – Т. 1. – 696 с.

3. Грицай М., Микитась В., Шолом Ф. Давня українська література / за ред. М. Грицай. – К. : Вища школа, 1989. – 414 с.
4. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. / М. Грушевський. – К. : Либідь, 1993. – Т. 2. – 264 с.
5. Давня українська література: Хрестоматія / За ред. М. Сулими. – К. : Радянська школа, 1991. – 278 с.
6. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К. : Femina, 1995. – 686 с.
7. Макаров А. Світло українського бароко / А. Макаров. – К. : Наукова думка, 1994. – 234 с.
8. Полек В. Історія української літератури Х–XVII ст. / В. Полек. – К. : Вища школа, 1994. – 144 с.
9. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / Д. Чижевський. – Тернопіль : МПП «Презент», за участю ТОВ «Феміна», 1994. – 480 с.
10. Шевчук В. Муза Роксоланська: Укр. літ. XVI–XVIII століть : у 2 кн. / В. Шевчук. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1. – 399 с.; Кн. 2. – 727 с.
11. Індивідуальні стилі українських письменників XIX – початку XX ст. – К. : Наукова думка, 1987. – 312 с.
12. Історія української літератури (перші десятиріччя XIX ст.) / За ред. П. Хропка. – К. : Либідь, 1992. – 512 с.
13. Історія української літератури XIX ст. / За ред. М. Т. Яценка: У 3 кн. – К. : Либідь, 1995–1996.
14. Калениченко Н. Л. Українська література XIX ст. Напрями. Течії. / Н. Л. Калениченко. – К. : Наукова думка, 1977. – 264 с.
15. Проблеми історії та теорії реалізму української літератури XIX – початку XX століття. – К. : Наукова думка, 1991. – 268 с.
16. Історія української літератури XX століття. Кн. 1 (1910–1930-ті роки) / За ред. В. Дончика. – К. : Либідь, 1993 (розділ: Початок XX ст.: загальні тенденції художнього розвитку). – 784 с.
17. Історія української літератури XIX ст. (1870–90 рр.). У 2 кн. / За ред. О. Гнідан. – К. : Вища школа, 2002–2003.
18. Історія укр. літератури кінця XIX – початку XX століття / За ред. П. Хропка. – К. : Вища школа, 1991. – 378 с.
19. Матеріали до вивчення історії української літератури: В 5 т. – К. : Радянська школа, 1961. – Т. 4. – 425 с.
20. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили / Д. С. Наливайко. – К. : Основа, 1981. – 296 с.
21. Українське слово : Хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття : в 4 т. – К. : Аконт, 2001.